

Seri siren ni ko yi?

Isa Alimasiiwu xaranjunde

*Seri siren
ni ko yi?*

Isa Alimasiiwu xaranjunde

Ke waajunde giri Macce Linjiili, kinxennansooninkanxanne.

« Le sermon sur la montagne » tiré de l’Évangile selon
Matthieu en langue soninké-ouest du Mali.

Sooninkanxannen yillandaanon sappe
Équipe de Traduction en Soninké
Site Web: www.asawan.org
Adresse e-mail: ets@asawan.org

Version provisoire en écriture romaine et ajami,
300 exemplaires, mars 2014.

© M.E.S., 2014; première édition en écriture romaine 2011.
BP 218, Kayes, République du Mali

Isa Alimasiiwun waajunde a gaa giden kanma

5 ¹ Isa Alimasiiwun^a ga da jaman wari, a sege giden kanma nan taaxu. A xarallenmon tinko a yi. ² A ga da xaranjunden joppa, a ti i da :

- ³ « Wullulijontaaxun wa soron da,
ku beenu fodumanton gaa Alla yi,
baawo Allanmaranden^b ni i ya da.
- ⁴ Wullulijontaaxun wa soron da,
ku beenu gaa wuunu,
baawo i yaaxanjin wa riini suure.
- ⁵ Wullulijontaaxun wa soron da,
ku beenu ga ni nooxu yi,
baawo nijjen wa riini taxandi i naxa.
- ⁶ Wullulijontaaxun wa soron da,
ku beenu telejontaaxun daqun do a dullen gaa i ya,
baawo Alla wa riini i faga.
- ⁷ Wullulijontaaxun wa soron da,
ku beenu gaa hinnene,
baawo Alla wa riini hinne i ya.

^a 5.1 *Alimasiiwu* Ken ni toxo ya yi a ga giri Abaraanxannen ḥa: « Masiya ». Laayidu Xasen annabinyinmu yogonu ga da tunkanyugo kisindaana be riyen fin ko, fonne fonne, Alimasiiwu ke xerexere nan ja ken kisindaana toxon ḥa. Laayidu Kurunban da toxo ke ro Isa yi.

^b 5.3 *Allanmarande* Ke wure ni Alla wa marande kurunba sabatindini n'a tunkaaxu xalifa Isa Alimasiiwun ḥa, xa, ken wure feti nan ti Alla ntanax tunka. Dingira yogo, Alla da ken maranden wa jaana xoyi fi be gaa du yi saasa ti Isa killen ḥa; dingira tana xa yi, xoyi fi be gaa riini jarji.

- 8 Wullulijontaaxun wa soron da,
ku beenu sondomun xalasinton ga ni,
baawo i wa riini Alla wari.
- 9 Wullulijontaaxun wa soron da,
ku beenu ga da genmen sabatindi,
baawo i wa riini xiri xoyi Allan renmu^c.
- 10 Wullulijontaaxun wa soron da,
ku beenu, i ga d'i roxo telejontaaxun saabu da,
baawo Allanmaranden ni i ya da.
- 11 Wullulijontaaxun w'axa da,
bire be i gaa axa kaana n'axa roxo, na gaaren ko axa yi
ti fo buren danben su yi do in batte.
- 12 Xa sewo, axa nan jaxali,
baawo, axa tugaaden xooren ya ni Alla noqu.
Annabinyinmu be ga d'axa saama, i d'i xa roxondi
kundu ya yi mene.

Sappen do nooro

- 13 « Axa ya ni duna sappen ɳa. Yelli sappen daxanmen
ga na baga a yi, a ra wa saagana a yi xadi ba ? A ntaxa fo
sirono. A sedini ya, soron gaa terene a kanma.
- 14 « Axa ya ni duna nooron ɳa. Debe be gaa giden ya
kanma, ken ra nta muqu. 15 Fitille kumunten rora feti xolle
wure, a roono kanmun ya yi a na konpen su xurandi. 16 Ken

^c 5.9 Allan renmu Ken feti nan ti renme wa Alla maxa xoyi soron moxo. Soro gaa xirini « Allan renmu », kun ni soro beenu du su ga jaŋji Alla ya fo yi xerexereye yaaxe maxa. Alla wa i gollen tuunu i da, na i raga xo renmu. Soro ya ni komaaxu do kamanaaxu gaa i do Alla naxa, xoyi faabaaxun do renmaaxun gaa faabe do renme naxa.

moxo baane ya ni, axa nooron nan xawa soron xurandini ya, i ga n'axa golli sirun wari, i n'axa Faaba kallanken tiiga.

Isa xibaaren do annabi Muusa sariya

¹⁷ « Xa maxa a sinma nan ti n ri annabi Muusa sariyan^d ya guruja, ma n ri xayifaarun ya gaarandi. Ayi, n ri i tinmandi ya. ¹⁸ Tonjun ga ni ke be, n gaa a koono axa da, ken ni ya, na kanmun do piijen toxo duumene, sariyan noxo : harafi baane nt'a yi, toppa baane nt'a yi, a ga harafen ya kanma, ken gaa buruxene, yere do fiinun su gaa tinmene. ¹⁹ Ken bire, sere wo sere ya ga da ken me fo roxe kuteye ja sariyan noxon ja, an ga d'a xaranjundi soron ja, Allanmaranden ja, a kaman xa jaana soron su seri roxonten ya. Xa sere be ga n'i batu, an ga d'i xaranjundi soron ja, Allanmaranden ja, a kaman wa jaana soron su seri daren ja. ²⁰ N n'a ko axa da : Sere wo sere telejontaaxun ga ma dangi sariyanxaranmoxonune do farisigankon^e telejontaaxun ja, an nan ro Allanmaranden noxon ja, gaare ! Ken nta jaana.

^d 5.17 *Annabi Muusa sariya* Annabi Muusa sariyan ni jaamarindu ya yi, Alla ga da Muusa xayi ti i ya katti Banisirayilagankon ja, xerexereye maxa Muusa ga da jaamarindu beenu kipandi i ya. Naamarindu ku gaa kitaabu beenu noxon ja, kun ga ni Safandi Sennun kitaabi fanon karagi ya, i gaa xilli Joppaye, Bakke, Sariya, Jaate, a do Laayidu Fillante.

^e 5.20 *Sariyanxaranmoxo* Sariyanxaranmoxo ni sere ya yi, sere be gaa Muusa sariyan xaranjundini na fatanfanciyen kini soron ja kitaabu ku sefon kanma.

^f 5.20 *Farisiganke* Yahudiyan ya ni, diina yogo dunke ga ni. Farisiganko da Muusa sariyan sigindi siri, kafini i ga da fo be walaxi kafini sariya ke yi siino gabu gabu noxon ja.

Butten xibaare

²¹ « Axa d'a mugu nan ti sariyan d'a ko axa seri fanon da ti : “ Maxa sere kari, sere wo sere ga na sere yonkin ya bagandi, an wa kiiitini. ”^g ²² Xa saasa, nke yinme n'a ko axa da ti : sere wo sere ya ga na hari butu katta i waaxin ዳ baane, an wa kiiitini. Sere wo sere ga na ti i waaxin da “ Haqilanloxe ”, i w'an kiiitini kiitikutaanan noqun ዳ. An ga na ti a da “ Xafu ”, an wa roono Jahannaba yinben ዳ.

²³ « An ga dagana an sadaxan deni sadaxindiran ዳ bire be kunja, ken noqu an xosi sinme an ga da fo bure be na an waaxin ዳ, ²⁴ an sadaxan toxo saqa no, an nan daga baasi bogu an do an waaxi ke naxan ዳ fina, ken bire, an na ri sadaxindi.

²⁵ « A soobe an do an gajallenman nan gemu xanne, saado axa gaa kijnene kiitikutaanan ዳ, ken ga fe, a nan maxa daga an kini kiitikutaanan ዳ, kiitikutaanan gaa an kinni polisinun ዳ, polisinun xa ga dagana an ro kason ዳ. ²⁶ N na tonjun ko an da : an nta bakka kason ዳ abada, na hari godo baane haqe toxo an ዳ.

Jeeniyen xibaare

²⁷ « Axa d'a mugu nan ti : “ Maxa saxu do wandi yaqe yi. ”^h ²⁸ Xa saasa, nke yinme xa w'a koono axa danja ti : sere wo sere ga na yaxare jallintan faayi, an yaqe ga fe, an

^g 5.21 Bakke 20.13 ; Laayidu fillante 5.17

^h 5.27 Bakke 20.14 ; Laayidu fillante 5.18

jeeni ti an sondomen ḥja. ²⁹ Selli an yaaxata tayen ya gaa an jaarabini, a bagandi an n'a fitta laatoyen ḥja. An nan ja yaaxabaane yi, a ya n fasu Jahannaba ga d'an faten su buyi. ³⁰ Selli an kitti tayen xa ya gaa an jaarabini, a kutu an n'a fitta, an ga ja kittibaane yi, a ya n fasu Jahannaba ga d'an faten su buyi.

Wareyen xibaare

³¹ « A koni noqu tana yi nan ti : “ Sere be ga n'i yaqen wara, an n'a warandi bataaxen kini a yi. ”ⁱ ³² Xa saasa, nke yinme xa n'a ko axa da ti : sere wo sere ga n'i yaqen wara, n'a ji yaagudulloxaaxu kanma fe, an d'a janba jeeniyen ḥja. Sere wo sere ga na yaxarin warante yaxi, an jeeni.

Kunayen xibaare

³³ « Axa d'a mugu xa nan ti a koni axa seri fanon da ti : “ An nta kunana ti gaare yi, an ga na kuna ti fo wo fo yi Kamanen da, an nan xawa tigitini ken ḥja ya. ”^j ³⁴ Xa saasa, nke yinme xa w'a koono axa da ti : axa nan maxa kuna ya mene. Axa n maxa kuna ti kanmun ḥja, baawo Alla lareesin ya ni ; ³⁵ axa n maxa kuna ti jiijen ḥja, baawo a taanun yanqaran ya ni ; axa n maxa kuna ti Yerusalaamu yi, baawo Tunkanyugu wuruginten deben ya ni. ³⁶ Maxa kuna ti hari an yinkollan xa yi, baawo an ra nta yinti baane xurandini

ⁱ 5.31 Laayidu fillante 24.1

^j 5.33 Sariya 19.12 ; Jaatu 30.3 ; Laayidu fillante 23.22-24

sakkati an n'a finandi. ³⁷ Axa ga na jni sefene, axa ti : “ Iyo ”, walla “ Ayi ”, ken ga fe, kutte ke su ni Ibiliisa sinmayen ya.

Haqitugeyen xibaare

³⁸ « Axa d'a mugu nan ti : “ Yaaxe tugaadin ni yaaxe ya yi, kanbe tugaadin ni kanbe. ”^k ³⁹ Xa saasa, nke yinme xa w'a koono axa da nan ti : axa nan maxa tanbu bure tuga me yi. A fo sire, sere be ga na fentan ro an kankanbaara tayen ja, an n'an kankanbaara noogen xa koyi a yi. ⁴⁰ Sere be gaa a mulla n'an xiri kiite do an dorokillenme batte, an doroki xooren kafa a maxa. ⁴¹ Sere be ga n'an killifi ti an na wujune taamande dabari, an n'a ja wujunu filli. ⁴² Sere be ga n'an jaaga, a ku. Sere be ga na tanbo muuru an ja, maxa bara.

Xonnon xanuyen xibaare

⁴³ « Axa d'a mugu nan ti : “ An waaxin xanu, an nan bara an xonnen ja. ”^l ⁴⁴ Xa saasa, nke yinme xa w'a koono axa da ti : axa n'axa xonnon xanu, axa na Alla jaaga axa toopondaanon da. ⁴⁵ Ken moxo ya ni koyini ti axa Faaba kallanken renmun ya ni axa yi, baawo a ya na kiyen bagandini seri siren do seri buren su kanma, na kanmen texendi telejonten do baranten su da. ⁴⁶ Ku beenu ga d'axa xanu, axa ga kun baane ya mulla, axa muson jaana manne yi keeta ? Hari sagalliragaanon xa w'i xannaanon mulla.

^k 5.38 Bakke 21.24 ; Sariya 24.20 ; Laayidu fillante 19.21

^l 5.43 Sariya 19.18

⁴⁷ Axa gaa axa waaxinun baane ya kuujnini, axa da manne kaawafi dabari ? Baranton xa nta ken me ya dabarini gani ?

⁴⁸ Axakun nan xawa tinmene ya xoyi axa Faaba kallanken tinmanten ga ni moxo ke be yi. »^m

Sadaxindi moxo

6 ¹ « Axa maxa axa diinan ja dukoyintaaxu yi soron jon ja de ! Axa ga na ken ja, muson ntaxa axa da axa Faaba kallanken noqu.

² « Ken kunja, an ga na ji misikiinon sadaxini, maxa a ja ti dukoyintaaxu yi. Munaafaxinun ya golle ni ken ja allanxarankaanunⁿ do killinxannun ja, kuudo soron n'a ko. N na tonjun ko axa da ti : i d'i gollen muson kita. ³ Anken ga na ji sadaxindini ti an tayen ja, an noogen nan maxa baga a xala, ⁴ ken moxo yi, an sadaxinden na toxo sutura yi, an Faaba Alla ke be gaa gundon ja, a tuwaaxun w'a yi, a wa riini an tuga ti a baraajen ja.

Alla jaage moxo

⁵ « Axa ga na ji Alla jaagana, xa maxa a jaaga xoyi munaafaxinun gaa a sigintanjaagana allanxarankaanun do killinxannun ja moxo be kuudo soron n'i wari. N na tonju ko axa da ti : i d'i gollen muson kita. Xa anke, an ga na ji Alla jaagana, an na ro an konpo fallanken noxon ja, an na

^m 5.48 Sariya 19.2 ; Laayidu fillante 18.13

ⁿ 6.2 Allanxaranka Allanxarankan ni noqu ya yi Yahudiyun ga ji me jiini noqu be nan bati do nan xaranjundi diinan kanma. Allanxarankan ji debixoore su yi do debilen xoore su yi, jamaanen noxon ja.

follaqen texe, an n'a jaaga. An Faaba Alla ke be gaa gundon
ŋa, a tuwaaxun w'a yi, a wa riini an tuga ti a baraajen ŋa.

⑦ Axa ga na ji Alla jaagana, xa maxa toxo sefene xoyi
munubattaanomoxo, baawo ikun n'a sinmana sefe gaben
ya n jaabini. ⑧ Ken kuŋa, xa maxa i yaaxa, baawo axa
Faaba w'axa hanmirafin tu axa jaaganden kaane. ⑨ Axa
gaa a jaagana moxo be, a faayi, axa na ti :

“ O Faaba kallanke,
an toxo nan seno.

⑩ An maranden nan ri,
an sago nan janji jiijen kanma xoyi a gaa jaana
kanmun ŋa moxo ke be yi.

⑪ O lenki biraadon kini o yi.

⑫ Yanpa o junuubunun ŋa,
xoyi oku yinme gaa yanpana o toopondaanomaxa
moxo ke be yi.

⑬ An n'o kisi jaarabiyen ŋa,
an n'o kisi Ibiliisa xa yi.

{Baawo, abadan tunkaaxun do senben do nooron n'an
ya fo yi. Amiinaⁿ.} ”

⑭ « Ken ya ni, axa ga na yanpa soron maxa, axa Faaba
kallanken xa na yanpa axa maxa. ⑮ Xa, axa ga ma yanpa
soromaxa, axa Faaba kallanken xa nta yanpana axa
junuubunun ŋa de.

ⁿ 6.13 Ku digaamun nta kittidunsafandi xaso yogonu yi.

Suumen moxo

[16] « Axa ga na suumi, axa maxa axa diinan misondi xoyi munaafaxinun moxo, kuudo soron n'a tu ti axa suuminton ya ni. Tonju ga ni ke be, n n'a ko axa da ti : i d'i gollen muson kita, n'a sababun ja i ga d'i suumen tuyindi soron ja. **[17]** Xa, anken n'an yinmen do an yeeson daari ti timilijen ja, **[18]** ke moxo yi, sere nt'an suumen tuunu ma a ga nta jii an Faaba ke be gaa gundon ja, a tuwaaxun w'a yi, a wa riini an tuga ti a baraajen ja.

Naaburen xibaare, duna noxon do Alla banje

[19] « Axa maxa duna ke naabure kafu me yi du da taqe yi, baawo fayaanon ga ma konpen kara n'a wutu su, xasun ya n'a yigana ma a na xaaxi xa. **[20]** Xa, axa da naaburen kafu me yi du da taqe Alla banje, noqu ke be fayaana do xaase ga nt'a kitta, sakkati a na xaaxi, **[21]** baawo an naaburen ga noqu be, an sondomen xa na non ya yi.

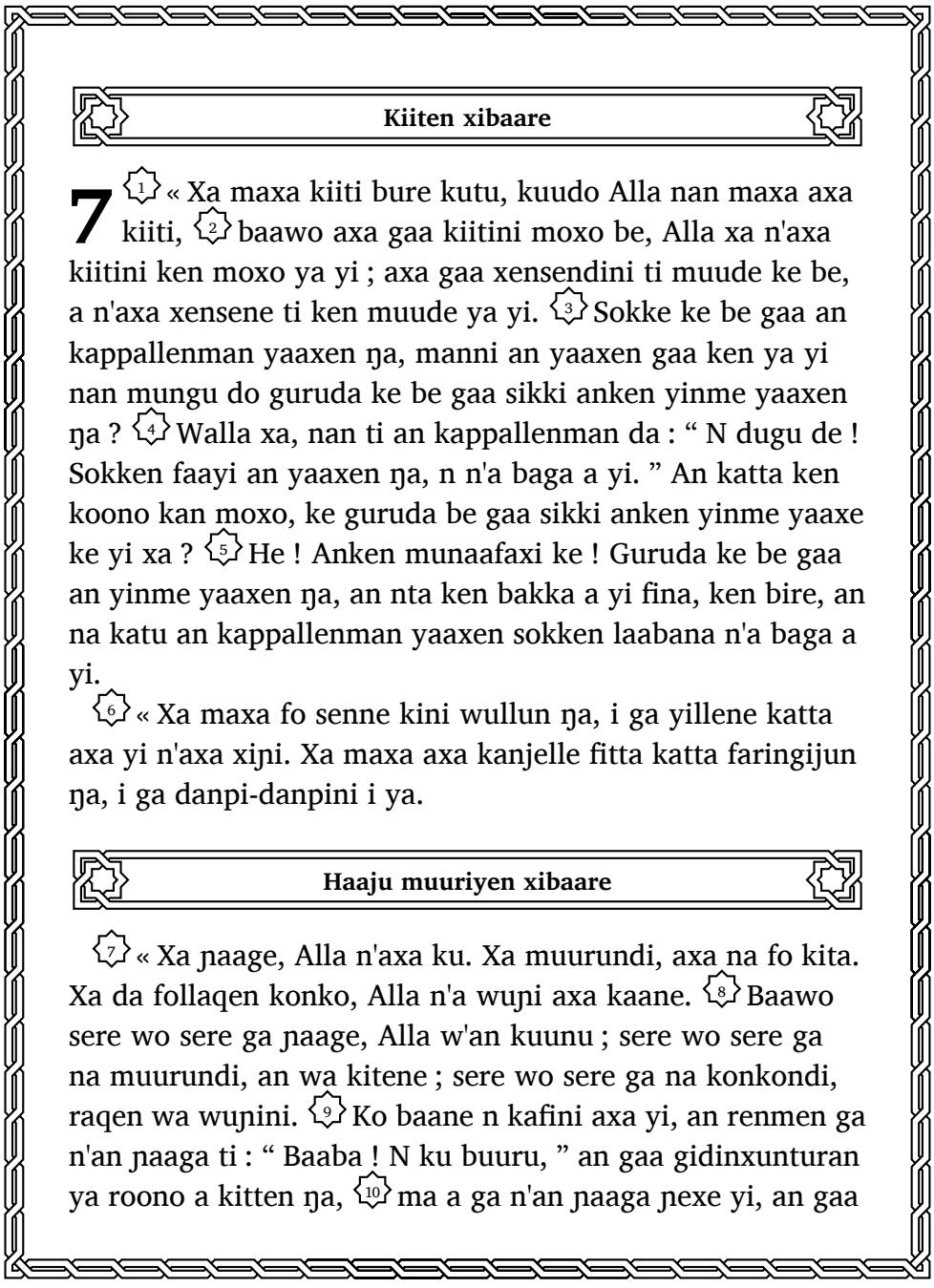
[22] « Faten fitillen ni sondomen ya yi. Sere su sondomen siren ga ni, an faten danman su ni xurayen ya yi. **[23]** Xa, an sondomen ga ma ja, an faten danman su ni biten ya yi. Fitille be gaa anken ja, ken yinme gaa biten ja, xenpa nta ken bite yi de !

[24] « Sere su ra nta kamanyugu filli batta, an na baane ya xonno na baanen xanu, ma ken ga fe, an na baanen daro, na baanen roxo. Axa ra nta Alla do naaburen batta doome.

O hanminun jaaraye

㉕ « Ken ya saabu da, n gaa tini axa da : bireyen ḥa, axa maxa biraado hanmi, axa maxa feetufataado xa hanmi. Bireyen ma xenpe biraado baane yi, faten xa ma xenpe feetufataado baane yi. ㉖ Xa da kanmu ke yelinjun faayi de : i nta tifini sakkati i na fate, yillinmoro nt'i maxa, xa axa Faaba kallanken n'i birandini ya xa de ! Xoyi axa ya nta fasu yelinju ku yi ba ? ㉗ Ko n'axa yi, hanmi saabu da, an ra ga hari koota baane kappa i wuyin ḥa ?

㉘ « Manne xa saabu da, axa gaa hanmini do feetufataado yi ? Xa da gunnen sokkun faayi ke, i ga funtini nan fuugu moxo be : i xa nta wurundini sakkati i na miri xa. ㉙ N n'a koono axa da nan ti : Tunka Silemaanu yinme do i kame bannaaxu, a ma katu yanban fo su rondini, a gaa sokku ku bakka faranfaroye yi. ㉚ Sokku ku beenu ga ni ku yi, Alla ga d'i yanba lenki, xunbane i jaana yinbikumifo ya yi. A nta axakun ya feetufatana diinanta sokku ku yi ba ? Xa, axa danqanaaxun roxen ni de ! ㉛ Ken kuja, xa maxa hanmi nan ti : “ O na manne yigana, ma o na manne minni, ma o feetufatene kan moxo ? ” ㉜ Semunton ya na ku fiinu hanmini waxatin su yi. Xa, axa Faaba kallanken w'a tu ke be su haajun gaa axa yi de ! ㉝ Xa da Alla Maranden do a telejontaaxun muuru fina, a na kutten su kini axa yi. ㉞ Ken kuja, xa maxa hanmi do xunbane yi, baawo xunbane xibaaren ni xunbane ya xibaare yi. Koota su likken da ken koota baga. »

Kiiten xibaare

7 ¹ « Xa maxa kiiti bure kutu, kuudo Alla nan maxa axa kiiti, ² baawo axa gaa kiitini moxo be, Alla xa n'axa kiitini ken moxo ya yi ; axa gaa xensendini ti muude ke be, a n'axa xensene ti ken muude ya yi. ³ Sokke ke be gaa an kappallenman yaaxen ɳa, manni an yaaxen gaa ken ya yi nan mungu do guruda ke be gaa sikki anken yinme yaaxen ɳa ? ⁴ Walla xa, nan ti an kappallenman da : “ N dugu de ! Sokken faayi an yaaxen ɳa, n n'a baga a yi. ” An katta ken koono kan moxo, ke guruda be gaa sikki anken yinme yaaxe ke yi xa ? ⁵ He ! Anken munaafaxi ke ! Guruda ke be gaa an yinme yaaxen ɳa, an nta ken bakka a yi fina, ken bire, an na katu an kappallenman yaaxen sokken laabana n'a baga a yi.

⁶ « Xa maxa fo senne kini wullun ɳa, i ga yillene katta axa yi n'axa xini. Xa maxa axa kanjelle fitta katta faringijun ɳa, i ga danpi-danpini i ya.

Haaju muuriyen xibaare

⁷ « Xa jaage, Alla n'axa ku. Xa muurundi, axa na fo kita. Xa da follaqen konko, Alla n'a wujni axa kaane. ⁸ Baawo sere wo sere ga jaage, Alla w'an kuunu ; sere wo sere ga na muurundi, an wa kitene ; sere wo sere ga na konkondi, raqen wa wujnini. ⁹ Ko baane n kafini axa yi, an renmen ga n'an jaaga ti : “ Baaba ! N ku buuru, ” an gaa gidinxunturan ya roono a kitten ɳa, ¹⁰ ma a ga n'an jaaga jexi yi, an gaa

samaqen ya kinni a yi ? ¹¹ Axa do axa kame seribonontaaxu, axa wa fo sire ken tu axa gaa a kinni axa renmun kun ja. Ken kuňa, axa saxu a yi nan ti : axa Faaba kallanken ya n xoto axa yi fo siri kinne yi i jaagandaanon ja.

Sariyan fo xooren xibaare

¹² « Axa gaa a mulla seren ya na fo wo fo su ja axa da, axa yinmenu xa na ken me ja soron da. Annabi Muusa sariyan do annabinyinmun xaranjundun ni ke ya yi.

¹³ « Follaqe ke be roxen ga ni, xa ro ti ken ya yi de ! Baawo sankuntaaxun follaqen xooren ya ni, a bakken nan newu, ken ya saabu da, seren gabe gaa bakka ti a yi. ¹⁴ Bireyi duumante ken xa follaqen roxen ya ni buru, a bakken nan xoto, ken ya saabu da, seri lamaanu ya gaa a kitta.

Duxayifaarun xibaare

¹⁵ « Xa da axa du koroosi duxayifaarun ja, i riini katta axa yi xoyi jaxo ya, n'a ji xa, fonjaatun ya ni. ¹⁶ Axa n'i tuunu ti i pangollun ya yi xoyi axa gaa yitten tuunu ti i renmen ja moxo be. Xoyi sere ra wa reesen konbon fatana bakka saasinyitten ja ba ? Ma a ra wa tururenmen fatana bakka turunfan ja ba ? ¹⁷ Kundun ya ni, yitte su siren ya ga ni, a na ren siren ya renmunu ; yitte xa su jangiranten ya ga ni, a xa na ren mapanten ya renmunu. ¹⁸ Yitten siren ya ga ni, a ra nta ren bure renmunu ; yitte xa be ga ma ja, a ra nta ren sire renmunu. ¹⁹ Yitte xa su ga nta ren sire renmunu,

a kutini nan fitte yinben ya yi. ²⁰ Ken moxo ya ni, axa gaa duxayifaarun xa tuunu ti i jangollun ja.

Xarallen soobon xibaare

²¹ « Nan ti in da : “ O yinmanke, o yinmanke, ” ken baane ra nta sere rondini Alla Maranden noxon ja de, an ga m'in Faaba kallanken xa sagon ya dabari ga fe. ²² Kiiten koota ya ni, sere gabe gaa a tini in da : “ O yinmanke, o yinmanke ! O ma xayifaaraaxun dabari ti anken ya toxon ja gani ? Keti o ma jinna burun xata ti an ya toxon ja ? O ma kaawafin gaben dabari ti anken ya toxon ja ? ” ²³ Ken koota, n na ti i da : “ N m'axa wari abada. Xa laato bakka in ja, ku golliburijanaano ku ! ”

Kaanun filli xibaare

²⁴ « Ken kuja, sere wo sere ga d'in ku sefo mugu, an ga d'i gollen dabari, ken kaman na xoyi seri haqilante be ga d'i xuben taga gidinfeenan ya kanma. ²⁵ Hari kanmen do fanka xooren ya ga na giri, xoolun ga jaami, ken xuben nta xenne, baawo a wure xoten ya ni. ²⁶ Ayiwa, sere xa be ga d'in ku sefo mugu, an ga m'i golle dabari, ken kaman xa na xoyi haqilanloxe be ga d'i xuben taga seyintuwaalen ya kanma. ²⁷ Kanmen do fanka xooren ga na giri, xoolun ga jaami, a muuman su yan xenne, bonen rafe na tinme. »

Isa xaranjunde ti Alla jaamarinden ŋa

²⁸ Isa Alimasiiwun ga duguta sefen ŋa bire be, waajunde ke ga ri i xotten ŋa moxo be, jaman toxo sikki, ²⁹ baawo aken waajunde nta xoyi i sariyanxaranmoxonun waajunde, aken waajundini ti Alla jaamarinden ya yi.

